

Řešení dú
3. sada

[(1.g)] Vyřešte

$$y'(x) = -\frac{2x}{y} \sqrt{1-y^2}.$$

- (1) Pro $f(x) = 2x$, $g(y) = -\frac{\sqrt{1-y^2}}{y}$ platí $D_f = \mathbb{R}$, $D_g = [-1, 1] \setminus \{0\}$.
 (2) $M = \{y : g(y) = 0\} = \{\pm 1\}$. Stacionární řešení jsou $y(x) = \pm 1$.
 (3) $I = D_f = \mathbb{R}$, $D_g \setminus M = J_1 \cup J_2$, kde $J_1 = (-1, 0)$, $J_2 = (0, 1)$.
 (4) Zvolme $I = \mathbb{R}$ a $J = J_1$. Pak na J_1 máme

$$G(y) = \int \frac{dy}{g(y)} = - \int \frac{y dy}{\sqrt{1-y^2}} = \sqrt{1-y^2}.$$

Na I pak platí

$$F(x) + c = \int f(x) dx = \int 2x dx = x^2 + c, \quad c \in \mathbb{R}.$$

- (5) $G : J \rightarrow (0, 1)$ je klesající s inverzní funkcí $G^{-1} : (0, 1) \rightarrow J$, $G^{-1}(u) = -\sqrt{1-u^2}$.
 (6) Pak

$$y(x) = G^{-1}(F(x) + c) = -\sqrt{1 - (x^2 + c)^2} = -\sqrt{1 - x^4 - 2cx^2 - c^2}$$

řeší diferenciální rovnici na

$$\begin{aligned} D_c &:= \{x \in I : F(x) + c \in D_{G^{-1}} = G(J) = (0, 1)\}, \\ F(x) + c \in (0, 1) &\Leftrightarrow x^2 + c \in (0, 1) \Leftrightarrow 0 < x^2 + c < 1 \\ &\Leftrightarrow -c < x^2 < 1 - c. \end{aligned}$$

Vidíme, že $D_c = \emptyset$ pro $c \geq 1$. Stačí tedy uvažovat $c < 1$, pak máme

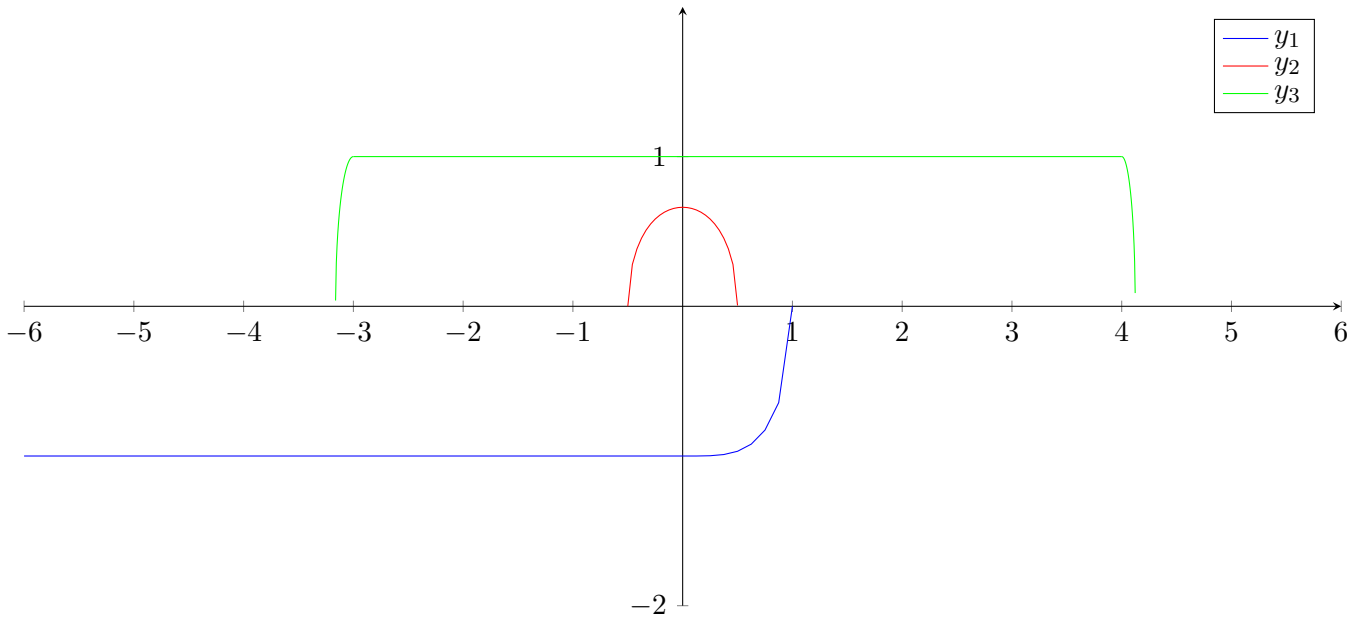
$$D_c = \begin{cases} (-\sqrt{1-c}, \sqrt{1-c}), & 0 < c < 1, \\ (-\sqrt{1-c}, -\sqrt{-c}) \cup (\sqrt{-c}, \sqrt{1-c}), & c \leq 0. \end{cases}$$

- (7) Maximální řešení ležící v dolní polorovině jsou tvaru

$$\begin{aligned} y(x) &= -1, \quad x \in \mathbb{R}, \\ y(x) &= -\sqrt{1 - (x^2 + c)^2}, \quad x \in (-\sqrt{1-c}, \sqrt{1-c}), \quad 0 < c < 1, \\ y(x) &= \begin{cases} -1, & x \leq \sqrt{-c}, \\ -\sqrt{1 - (x^2 + c)^2}, & x \in (\sqrt{-c}, \sqrt{1-c}), \quad c \leq 0, \end{cases} \\ y(x) &= \begin{cases} -\sqrt{1 - (x^2 + c)^2}, & x \in (-\sqrt{1-c}, -\sqrt{-c}), \quad c \leq 0, \\ -1, & x \geq -\sqrt{-c}, \end{cases} \\ y(x) &= \begin{cases} -\sqrt{1 - (x^2 + c_1)^2}, & x \in (-\sqrt{1-c_1}, -\sqrt{-c_1}), \quad c_1 \leq 0, \\ -1, & x \in [-\sqrt{-c_1}, \sqrt{-c_2}], \\ -\sqrt{1 - (x^2 + c_2)^2}, & x \in (\sqrt{-c_2}, \sqrt{1-c_2}), \quad c_2 \leq 0. \end{cases} \end{aligned}$$

- (8) Jestliže zvolíme $J = J_2$, pak se změní jen předpis pro $G^{-1} : J \rightarrow J$, $G^{-1}(u) = \sqrt{1-u^2}$, zatímco ostatní výpočty zůstanou beze změny. Odsud pak plyne, že maximální řešení v horní polorovině jsou rovny $-y(x)$, kde $y(x)$ je maximální řešení v dolní polorovině.
 (9) Závěr: Větvící body rovnice jsou právě ty body, které leží na přímkách $y = \pm 1$. Body uvnitř pásů $y \in (-1, 0)$ a $y \in (0, 1)$ sice může procházet nekonečně mnoho maximálních řešení (umíte si rozmyslet, které to jsou?), ale nejedná se o větvící body.

Ukázky vybraných maximálních řešení

$$y_1 = \begin{cases} -1, & x \leq 0 \\ -\sqrt{1-x^4}, & x \in (0, 1) \end{cases}$$

$$y_2 = \sqrt{1 - (x^2 + 3/4)^2}, \quad x \in (-\frac{1}{2}, \frac{1}{2})$$

$$y_3 = \begin{cases} \sqrt{(1 - (x^2 - 9)^2)}, & x \in (-\sqrt{10}, -3) \\ 1, & x \in [-3, 4] \\ \sqrt{(1 - (x^2 - 16)^2)}, & x \in (4, \sqrt{17}) \end{cases}$$